

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA
DAWNA SEKCJA PIERWSZA

SPRAWA ZWIERZYŃSKI przeciwko POLSCE¹

SKARGA nr 34049/96

WYROK (słuszne zadośćuczynienie) – 2 lipca 2002 r.

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Pierwsza Sekcja), zasiadając jako
Izba złożona z następujących sędziów:

Pani E. PALM, *przewodnicząca*,

Pani W. THOMASSEN,

Pan J. MAKARCZYK,

Pan R. TÜRMEŃ,

Pan C. BİRSAN,

Pan J. CASADEVALL,

Pan R. MARUSTE, *sędziowie*,

i Pan M. O'BOYLE, *kanclerz Sekcji*,

Po obradach na posiedzeniu zamkniętym w dniu 10 czerwca 2002 r.,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 34049/96) przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej wniesionej do Europejskiej Komisji Praw Człowieka („Komisja”) na podstawie dawnego art. 25 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatela polskiego, pana Ryszarda Zwierzyńskiego („skarżący”) w dniu 15 lipca 1996 r.

2. Wyrokiem z dnia 16 lipca 2001 r. (wyrok główny), Trybunał uznał, że miało miejsce naruszenie art. 6 ust. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji.

¹ Wyrok ten stanie się ostateczny na warunkach określonych w art. 44 ust. 2 Konwencji. Może podlegać poprawkom edytorskim.

3. Opierając się na art. 41 Konwencji skarżący wnosi o zasądzenie słusznego zadośćuczynienia w kwocie 2 008 800 EUR.

4. Kwestia zastosowania art. 41 Konwencji w odniesieniu do art. 1 Protokołu (nr 1) nie znalazła się w tym stadium, Trybunał zastrzegł ją i zaprosił Rząd oraz skarżącego do przedstawienia na piśmie w terminie sześciu miesięcy swoich uwag w powyższej kwestii, a w szczególności, aby powiadomili Trybunał o wszelkich porozumieniach, jakie zdołają osiągnąć.

5. Dnia 1 listopada 2001 r. Trybunał zmienił skład swojej Sekcji (art. 25 ust. 1 Regulaminu). Omawiana skarga jednak nadal była rozpatrywana przez Izbę dawniej Sekcji Pierwszej, która istniała przed tą datą.

6. Dnia 20 grudnia 2001 r. Trybunał zaprosił strony do przedstawienia swoich uwag co do słusznego zadośćuczynienia. Stosowne dokumenty przedłożono odpowiednio w dniach 31 stycznia i 8 marca 2002 r.

7. Dnia 21 lutego 2002 r. dawna Sekcja Pierwsza postanowiła zgodzić się na wniosek Rządu o dodatkową trzymiesięczną zwłokę w celu kontynuowania negocjacji.

8. Dnia 23 maja 2002 r., po upływie drugiego uzgodnionego terminu, Trybunał poinformował strony o swoim zamiarze podjęcia rozpatrywania kwestii art. 41 Konwencji wobec art. 1 Protokołu nr 1.

PRAWO

9. Według art. 41 Konwencji:

„Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów oraz jeżeli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda materialna

1. Restytucja mienia

10. Skarżący wskazał na niepowodzenia negocjacji prowadzonych w celu zwrotu mienia, ponieważ warunki zaproponowane przez Rząd wydawały mu się nie do zaakceptowania.

11. Rząd oświadcza swoją gotowość do zwrotu mienia skarżącemu.

12. Trybunał odnotowuje fakt, że strony nie osiągnęły polubownego rozwiązania w ustalonym terminie.

13. Trybunał uznaje, że skarżący niepodważalnie doznał szkody materialnej w bezpośrednim związku z naruszeniem art. 1 Protokołu nr 1 stwierdzonym z powodu pozbawienia możliwości korzystania z własności. Trybunał podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w wyroku wydanym co do

meritum sprawy i potwierdza, że najlepsza forma odszkodowania w tej sprawie polega na zwróceniu mienia przez państwo wraz z odszkodowaniem (pkt 79 wyroku głównego). To sprawi, że skarżący, w takim zakresie w jakim to możliwe, znajdzie się w sytuacji odpowiadającej tej, w jakiej by się znajdował, gdyby wymagania art. 1 Protokołu nr 1 zacytowane powyżej nie zostały naruszone.

14. Z powodu braku działania pozwanego państwa, równoznacznego ze zwrotem mienia w terminie trzech miesięcy licząc od dnia, w którym wyrok stanie się ostateczny zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji, Trybunał postanawia, że Rząd będzie musiał przekazać skarżącemu, za szkody materialne, kwotę równą aktualnej wartości domu (patrz między innymi *Vasiliiu przeciw Rumunii, Hodes i Inni przeciw Rumunii*, wyroki z 21 maja 2002 r.).

15. Co do ustalenia kwoty tego odszkodowania Trybunał podnosi poważną różnicę, jaka dzieli metody kalkulacji zastosowane w tym celu przez ekspertów wskazanych przez strony sporu. Ekspert Rządu obliczył aktualną wartość mienia na 76 142 euro, a po odliczeniu kosztów inwestycji dokonanych przez obecnego posiadacza posesji na 26 933 euro. Ekspert wskazany przez skarżącego oszacował własność na 136 247 euro, a na 94 151 euro po odliczeniu inwestycji. Trybunał podkreśla, że eksperci, pomimo oczywistej różnicy co do wartości mienia, oszacowali niemal w ten sam sposób kwotę inwestycji, potwierdzając, że zostały one zrealizowane przed 1992 r.

16. Biorąc pod uwagę informacje, którymi dysponuje dotyczące wartości szacowanego mienia, koszty inwestycji dokonanych przez aktualnego posiadacza posesji, które nie podlegają sporowi oraz ceny nieruchomości na rynku lokalnym, rozstrzygając na zasadzie słuszności, Trybunał ocenia aktualną wartość własności, po odliczeniu kosztów nakładów, na 60 500 euro. Ta kwota zostanie przeliczona na złote, według stawki obowiązującej w dniu rozstrzygnięcia.

2. Pozbawienie korzystania

17. Skarżący żąda za szkodę materialną sumy 250 533 euro, odpowiadającej utraconemu dochodowi wynikającemu z braku możliwości korzystania z własności. Precyzuje, że jego żądanie dotyczy okresu od 24 listopada 1992 r. – data decyzji ministra gospodarki przywracającej własność – do lutego 2002 r. – dzień, w którym ekspert wydał swoją opinię – okresu, w którym był on pozbawiony korzystania z mienia. Aby dojść do wyżej wymienionej sumy, wziął pod uwagę powierzchnię mienia, 641,7 m² powierzchni użytkowej i pomnożył ją przez średnią (pomiędzy ceną maksymalną a minimalną) miesięczną cen najmu metra kwadratowego powierzchni na cele działalności gospodarczej położonej w centrum miasta,

różnicując je dla każdego roku zgodnie z historią rynku lokalnego, a następnie przez liczbę miesięcy, podczas których był pozbawiony korzystania z mienia.

18. Rząd proponuje za doznaną szkodę materialną, opierając się na podobnym sposobie kalkulacji, lecz stosując inne dane, sumę 36 668 euro.

19. Trybunał podnosi jeszcze raz istotną różnicę, jaka dzieli metody kalkulacji zastosowane w tym celu przez ekspertów wskazanych przez strony sporu. Rozstrzygając na zasadzie słuszności, biorąc pod uwagę kompetencję *ratione temporis* i utracone dochody z powodu niemożności korzystania z mienia, zgodnie z art. 41 Konwencji, Trybunał ocenia, że istnieje powód, aby przyznać skarżącemu 100 000 euro z tego tytułu. Ta kwota zostanie przeliczona na złote, według stawki obowiązującej w dniu rozstrzygnięcia.

3. Szkoda moralna

20. Skarżący wnosi również o 250 533 euro za doznane szkody moralne.

21. Rząd, bez proponowania sumy, oświadcza swoją gotowość do prowadzenia negocjacji.

22. Trybunał uznaje, że za zdarzenia, które spowodowały poważną ingerencję w prawo skarżącego do spokojnego korzystania z jego mienia, suma 16 500 euro stanowi słuszne odszkodowanie za doznane szkody moralne. Ta kwota zostanie przeliczona na złote, według stawki obowiązującej w dniu rozstrzygnięcia.

4. Koszty i wydatki

23. Skarżący, który nie korzystał z pomocy prawnej Rady Europy, wnosi o zwrot 3 090 euro jako kosztów poniesionych od czasu wyroku Trybunału z dnia 16 czerwca 2001 r. Szacuje odrębnie powyższą kwotę prezentując szczegółowe wyliczenie.

24. Rząd nie wypowiedział się w tej kwestii.

25. Rozstrzygając na zasadzie słuszności, Trybunał przyznaje na rzecz skarżącego 3 090 euro jako zwrot jego kosztów i wydatków, plus wszelkie kwoty, jakie mogą być naliczone z tytułu podatku od wartości dodanej. Ta kwota zostanie przeliczona na złote, według stawki obowiązującej w dniu rozstrzygnięcia.

5. Odsetki karne

26. Sumy przyznane skarżącemu zostały oznaczone w euro, Trybunał uznaje za właściwe wyznaczyć stawkę odsetek karnych na 7,25 % rocznie.

Z tych względów Trybunał jednomyślnie

1. UZNAJE, że

a) pozwane Państwo winno zwrócić skarżącemu jego własność w ciągu trzech miesięcy licząc od dnia, kiedy wyrok stanie się ostateczny zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji;

b) wobec braku zwrotu, pozwane Państwo winno przekazać skarżącemu, w ciągu tych samych trzech miesięcy, 60 500 euro (sześćdziesiąt tysięcy pięćset euro) za straty materialne z tytułu pozbawienia mienia.

2. UZNAJE, że

a) pozwane Państwo winno przekazać skarżącemu, w ciągu tych samych trzech miesięcy, 100 000 euro (sto tysięcy euro) za straty materialne wynikające z pozbawienia korzystania z własności;

b) pozwane Państwo winno przekazać skarżącemu, w ciągu tych samych trzech miesięcy, 16 500 euro (szesnaście tysięcy pięćset euro) za straty materialne z tytułu pozbawienia mienia;

c) pozwane Państwo winno przekazać skarżącemu, w ciągu tych samych trzech miesięcy, 3 090 euro (trzy tysiące dziewięćdziesiąt euro) tytułem zwrotu kosztów i wydatków.

3. UZNAJE, że

a) pozwane Państwo winno przekazać skarżącemu wszelkie kwoty, które mogą zostać naliczone z tytułu podatku od powyższych sum;

b) kwoty te zostaną powiększone o odsetki w stawce 7,25% rocznie licząc od upływu powyższego okresu aż do uregulowania należności;

c) kwoty te zostaną przeliczone na złote, według stawki obowiązującej w dniu rozstrzygnięcia.

4. ODRZUCA roszczenie o odszkodowanie w pozostałym zakresie.

Sporządzono w języku francuskim i ogłoszono na piśmie dnia 2 lipca 2002 r., zgodnie z art. 77 ust. 2 i 3 Regulaminu.

Michael O'BOYLE
Kancierz

Elisabeth PALM
Przewodnicząca